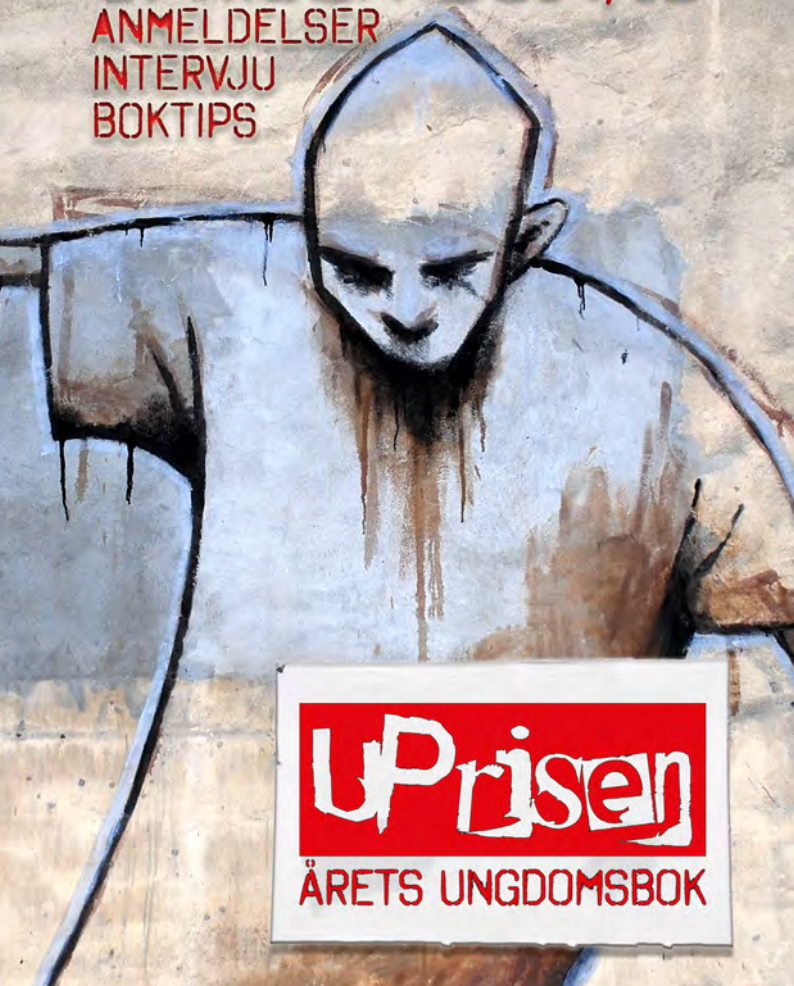

UPRISEN 2014/15

ANMELDELSER

INTERVJU

BOKTIPS

UPrisen

ÅRETS UNGDOMSBOK

Nett: uprisen.no

Facebook: [anmeldenbok](#)

02. FORORD: EN SUVEREN VINNER
04. JURYENS BEGRUNNELSE
06. INTERVJU: UPRISEN-VINNER: SIGBJØRN MOSTUE
10. ANMELDELSE: SIGBJØRN MOSTUE: *I MORGEN ER ALT MØRKT*
12. ANMELDELSE: JON EWO: *1957*
14. ANMELDELSE: JOHAN B. MJØNES: *BLODSPOR I KLONDIKE*
16. ANMELDELSE: SIMON STRANGER: *DE SOM IKKE FINNES*
18. ANMELDELSE: TOR ARVE RØSSLAND: *SOLEDAD*
20. ANMELDELSE: CATERINA CATTANEO: *MALSTRØM*
22. ANMELDELSE: JAN TORE NORENG: *SKYGGEFØDT*
24. ANMELDELSE: TORBJØRN MOEN: *TING VI GJØR FOR LOVE*
26. ANMELDELSE: WIDAR ASPELI: *ROTTEREIR*
28. ANMELDELSE: LISETTE ASKØ: *SKYGGE*
30. ANMELDELSE: LISE FORFANG GRIMNES: *KAOSHJERTE*
32. ANMELDELSE: ARNE SVINGEN: *PRIMITIVE PUNGDYR*
34. ANMELDELSE: ANNETTE MÜNCH: *BADBOY: STEROID*
36. MELDING: IDA LØKÅS: *PAPPA ER ET POSTKORT*
38. INTERVJU: ÅRETS ANMELDER: EIRA SOLSTAD
42. ANMELDELSE: CAMILLA OTTERLEI: *SELMA & LOUISE*
44. ANMELDELSE: RENATE NEDREGÅRD: *DET ER MIN TUR NÅ*
46. ANMELDELSE: PER JAN INGEBRIGTSEN: *OFFER*
48. MELDING: ERIK MARTENSON: *SKYGGESPINNEREN*
50. ANMELDELSE: TERJE TORKILDSEN: *ARRFJES*
52. MELDING: LARS MÆHLE: *LANDET UNDER ISEN: DØDEBOKA*
54. ANMELDELSE: AMUND HESTSVEEN & TORBORG IGLAND: *BETA 1: FLUKTEN*
56. OM Å LESE KRITISK
58. BOKSAMTALE
61. HVORDAN SKRIVE EN ANMELDELSE
63. BOKTIPS

EN SUVEREN VINNER

I NI ÅR HAR UNGDOM LEST OG GITT UTTRYKK FOR SINE MENINGER GJENNOM KÅRINGEN AV UPRISEN. DISKUSJONENE HAR VÆRT MANGE OG UENIGHETENE STORE. MEN I ÅR VAR DET ANNERLEDES.

2014 var et utrolig godt ungdomsbokår. Fem sterke bøker kom til finalen og minst syv andre bøker kunne vært nominert. Men likevel var det en bok som skilte seg ut helt fra starten: *I morgen er alt mørkt* av Sigbjørn Mostue. På uprisen.no tikket 6erne inn. Og da boka kom videre til finalerunden og skulle leses, vurderes og dissikeres av 170 kritiske ungdommer, tok det bare helt av.

Jeg har jobbet med ungdom og litteratur i 13 år og Uprisen siden starten i 2007. Aldri har jeg sett en lignende mottakelse av en norsk ungdomsbok. Boka har fjetret *Hunger games*-leserne. Guttene og jentene som aldri før har lest en bok, har funnet *sin* bok. Superleserne som f.eks. årets anmelder på Uprisen, Eira Solstad i 10. klasse på Dokka ungdomsskole, konkluderer med at boka «absolutt bør

nomineres til Uprisen». En annen skrev dette: «Jeg er gutt, og liker ikke å lese bøker. Men denne boka, den likte jeg!». Tror du meg fortsatt ikke? Les de 27 anmeldelsene på uprisen.no!

I dette heftet kan du lese juryens begrunnelse, intervju med Mostue og årets anmelder og 21 anmeldelser av ungdom. Til slutt får lærerne noen tips.

Her får du mange gode boktips, og en ting er jeg helt sikker på: Du kommer til å elske *I morgen er alt mørkt!*

Bjarte Bakken

Foreningen !les

bjarte@foreningenles.no

STORJURYEN 2015

TO REPRESENTANTER FRA HVER JURYKLASSE

JURYENS BEGRUNNELSE

I MORGEN ER ALT MØRKT: BRAGES HISTORIE
SIGBJØRN MOSTUE

I juryklassene har vi lest bøkene grundig, og hatt mange gode leseopplevelser. Alle de nominerte bøkene hadde en plass blant noen av klassenes favoritter. Allikevel har vi etter å ha diskutert kommet fram til en bok som fortjener en klar førsteplass.

Årets Uprisen-vinner er en bok som vil slå an blant mange unge. Boka oppfyller alle kriterier for det vi mener er en god bok.

Da vi leste den ble vi revet med, det var spennende fra første til siste side. Den var rett og slett vanskelig å legge fra seg fordi det alltid var noe nytt som skjedde og det var alltid uventede vendinger som gjorde oss overrasket. Vi ble sittende med hjertet i halsen og lure på hva som ville skje på neste side. Tusenvis av spørsmål surret rundt i hodene våre mens vi lurte på om hovedpersonen ville overleve.

Karakterene i boka var skildret på en god måte. De var realistiske og vi ble glade i flere av dem. De møtte stadig nye utfordringer og de var spennende å følge. Hovedpersonen gikk gjennom en personlighetsutvikling som vi fikk lov til å ta del i. Dette gjorde at vi ble godt kjent med karakteren, og vi følte en tilknytning både til karakteren og boka. Forfatteren har skapt en

sterk hovedperson som skiller seg ut. Han tar mye ansvar, må lære seg om livet, ta vanskelige valg og ta vare på sine egne i kampen for å overleve.

Boka framkaller også følelser i oss. Gjennom boka måtte vi le, gråte, og noen måtte til og med kaste den i veggen når det gikk dårlig med hovedpersonen.

Boka tar opp tema som vi ungdom er interessert i, som forelskelse, sjalusi og hva som kan skje hvis verden

slik vi kjenner den er borte for alltid. Slutten ga oss også mye å tenke på og vi diskuterte hva som egentlig skjedde. Vi gleder oss til å lese oppfølgeren.

Vinneren av Uprisen 2015 er *I morgen er alt mørkt* av Sigbjørn Mostue.

NADIA RØMO FRA SELBU UNGDOMSSKOLE OG INGILD RØSTAD FRA VUKU OPPVEKSTENTER LESTE OPP JURYENS BEGRUNNELSE.

«RETT OG SLETT STORT!»

ÅRETS VINNER SIGBJØRN MOSTUE FOR «I MORGEN ER ALT MØRKT».

DET ER MAI 2015 OG NORSK LITTERATURFESTIVAL PÅ LILLEHAMMER. KULTURHUSET BANKEN ER FYLT TIL RANDEN OG UTDELINGEN AV UPRISEN ER I GANG.

Nadia og Ingvild fra storjuryen, leser opp juryens begrunnelse: *«Vinnerboka oppfyller alle kriterier for det vi mener er en god bok. Da vi leste den ble vi revet med, det var spennende fra første til siste side.»*

På første rad sitter fem forfattere med hjertet i halsen. Bak dem er

salen full av ungdommer. Ungdommene som fyller salen er ingen ringere enn selveste Uprisen-juryen. Syv niendeklasser fra syv forskjellige fylker har i løpet av vinteren lest og diskutert de fem nominerte bøkene.

To representanter fra hver klasse

har møttes til et storjury møte kvelden i forveien. Etter grundig diskusjon kom de fram til en vinner. Foreløpig er det bare de fjorten ungdommene som vet hvem vinneren av Uprisen 2015 er. Det er ikke rart spenningen dirrer i salen. Både publikum og vinner bryter ut i jubel da de to representantene kunngjør at «vinneren av Uprisen 2015 er Sigbjørn Mostue med boka *I morgen er alt mørkt – Brages historie*.»

– Dette er rett og slett stort! Uprisen er en pris som henger meget høyt for oss forfattere, fordi det er leserne selv som avgjør. Og det er jo dem vi skriver til, sier Sigbjørn Mostue til oss da oppstyret rundt vinneren er i ferd med å roe seg.

Mostue er vant til å skrive for ungdom. Han står bak de fire bøkene i fantasy-serien *Alvetegnet*, og til høsten kommer oppfølgeren til vinnerboka, *I morgen er alt mørkt – Marlens historie*.

– Hvilke kvaliteter har *I morgen er alt mørkt* som gjør den så populær?

– Ut i fra anmeldelsene på uprisen. no, juryens begrunnelse og tilbakemeldinger jeg har fått, er dette

en historie som berører leseren. Den er spennende, helt klart, til tider på grensen til en grøsser. Samtidig er den ganske realistisk, og nær, ikke minst – handlingen foregår i Norge, i vår egen tid. Like viktig som de ytre rammene, er det at folk identifiserer seg med Brage. De gjennomlever hendelsene gjennom hans øyne, og det er relativt opprivende det han må igjennom. Noe som gleder meg, er at mange leser boka som en kommentar til verdens grusomheter, men som vi i det daglige ikke greier å ta inn over oss. Og så har nok slutten filleristet mang en leser.

– Uprisen-juryen sier i sin begrunnelse at de likte boka blant annet fordi den var spennende fra første til siste side. Bruker du noen spesielle grep for å skrive så spennende?

– Ja og nei. Jeg er ikke bevisst på at «nå skal det jaggu skje noe spennende her», men klart – jeg ville jo skrive en spennende bok. Det som imidlertid skjer under skriveprosessen, er at når premissene for historien er lagt, så ruller handlingen fremover nesten av seg selv. Jeg er i situasjonen, i dette tilfellet som

PROGRAMLEDER TERJE TORKILDSEN INTERVJUER SIGBJØRN MOSTUE UNDER UPRISEN UTDELINGEN PÅ LILLEHAMMER.

Brage, og opplever det han opplever, ser det han ser. Så har jeg selvsagt noen «triks» for å spisse spenningen, men noen yrkeshemmeligheter må man jo få ha .

– **Hva er det viktigste som må med i en spenningshistorie?**

– At noe viktig står på spill, innlevelse, uforutsigbarhet og troverdighet.

– **I juryens begrunnelse sier juryen**

at de ble glade i flere av karakterene i boka. Hva har du gjort for å få til det?

– Jeg vet sannelig ikke. Det høres kanskje rart ut, men vi forfattere opplever gang på gang at karakterene nesten begynner å leve sitt eget liv når du først har blåst liv i dem. Og i denne boka blir karakterene satt i så ekstreme situasjoner, at det dagligdagse skallet vi omgir oss med blir revet av dem. De står ærlige og hudløse tilbake, og viser

NADIA FRA SELBU UNGDOMSSKOLE OG INGILD FRA VUKU OPPVEKSTSENTER MED DEN GLADE VINNEREN.

hvem de innerst inne er. Brage ser det kanskje ikke selv, men de rundt ham oppdager i alle fall at gutten er hel ved. Det tiltaler de fleste av oss.

– **Hvor henter du inspirasjon til å skrive?**

– Inspirasjon er et vanskelig ord, for det er ikke slik at inspirasjon kommer til en. Å skrive en roman er hardt, målrettet arbeid, ikke noe man påkaller antikkens mus

for å klare. Ideene, derimot, kommer fra mange hold: igangsatt av kunnskaper (gamle som nye), erfaringer og fantasien, selvsagt. Av og til dukker de opp som lyn fra klar himmel, mens andre ganger må man konstruere og bygge reisverket bit for bit.

Kristin Li
Foreningen !les

I morgen er alt mørkt:
Brages historie
SIGBJØRN MOSTUE
CAPPELEN DAMM

VINNER 2015
UPrisen
ÅRETS UNGDOMSBOK

Anmeldt av Martin Lindstad
Åretta ungdomsskole

NÅR MØRKET VÅKNER

Hva hadde du gjort om den verden du levde i hadde blitt snudd på hodet, rasende «forrykte» stormet gjennom gatene i håp om å finne noen å la sinne sitt gå utover? Hva hvis naboen din kom stormende mot deg med blodskutte øyne, for så å lukke grepet rundt halsen din og ende livet ditt som så brått hadde snudd seg.

I morgen er alt mørkt er en thrillerdystopi av beste sort. Sigbjørn Mostue, det er ingen over og langt ned til neste forfatter. Aldri har jeg lest noe så bra, sittet igjen med så høy puls eller måttet sett meg over skulderen når jeg var ute. Denne boka er fullpakka av spenning og Mostue har alltid en overraskelse på lur når du minst venter det. Av den

kan du forvente en ragende puls og lange netter med boklesing.

Boka handler for det meste om Brage, en alminnelig gutt som er klin forelska i Frida. Frida er skolens desidert heiteste. Alt begynner med at han får en melding med en link fra en litt spesiell kompis. Når han åpner den dukker det opp en nyhetsreportasje der det står om voldelige opprør i Japan. Ingen i lille Norge ser ut til å bry seg, før det viser seg at det er en parasitt og at den har spredd seg. Vinteren går forbi og når våren kommer får de en dårlig nyhet, parasitten er i Norge. Før det har gått en uke finnes det såkalte «forrykte» i hver eneste by. De angriper alt de ser. Brage må ta mange vanskelige valg for å overleve. Det står så klart mellom familie og venner eller jenta han alltid har vært forelsket i.

Jeg følte at denne boka slukte meg etter de første sidene. Det stoppet aldri å skje noe uventet og det viste seg at alt bare bygget opp til vippepunktet. Som kom så brått på at hjertet hopper over et slag. Brage var lett å kjenne seg igjen i til tider, fordi du har vel vært så forelska i noen at du har null anelse på hva du gjør før du har gjort det og tabbet deg skikkelig ut.

Boka likner litt på Soledad på grunn av hele apokalypsen, men er i en helt annen rang. Det finnes ikke en bedre bok enn denne, mener jeg da. Du får lese den selv og si hva du mener.

I morgen er alt mørkt: Brages historie er den første boka i en serie. Oppfølgeren *Marlens historie* er planlagt utgitt i 2015 som jeg har notert som dagen jeg sitter innelåst med en bok i hånda og en puls høyere enn Empire State Building.

I morgen er alt mørkt får årets sterkeste sekser, og til nominasjonsjuryen: her har dere vinneren.

1957
JON EWO
CAPPELEN DAMM

Anmeldt av Andreas Korsvold
Orerørningen skole

HVORDAN VILLE DET VÆRT?

1957 handler om krigen mellom Norge og Tyskland i 2.verdenskrig, og hvordan det ville vært hvis Tyskland hadde vunnet.

Norge eies av Heinrich Himmler og SS. Hovedpersonen er en 16 år gammel sykepleier som heter Monika. Heinrich Himmler er nemlig Monikas onkel. Monika syns SS-staten høres fin ut, og tenker

at det er hennes plikt å gifte seg med en SS-kandidat, men det blir helt som hun tror. Boka finner sted i Oslo.

Forfatteren har gjort en kjempegod jobb med denne boka, og jeg syns den er godt skrevet. Veldig bra forklart, og veldig spennende. Boka fokuserer på historie, noe jeg syns er veldig bra, og den fikk meg

TERJE TORKILDSSEN INTERVJUER JON EWO UNDER UTDELINGEN.

til å tenke enda mer på historie i seg selv og hvor viktig det.

Jeg likte denne boka veldig godt, og er veldig glad for at jeg har lest den. Det ikke noe negativt å si om denne boka. Bokas cliffhanger er helt fantastisk, og jeg gleder meg som en unge til oppfølgeren.

Jeg kan så ABSOLUTT anbefale

denne boka for alle mellom 12-16 år.

1957 får av meg terningkast 6.

1957 er oppfølgeren til boka 1920.

Blodspor i klondike
JOHAN B. MJØNES
ASCHEHOUG

Anmeldt av Christopher H. Kalin
Løkenåsen skole

BLODSPOR I KLONDIKE ER EN SPENNINGSBOK

Boka handler om 16 år gamle Leif. Han skal delta i verdens tøfeste hundeslede-løp, Iditarod.

Noen dager ut i løpet, slår været om. En stor storm kommer. Men det er ikke bare naturen som vil ha Leif ut av verden. Han og den ene hunden hans Buck kommer vekk

fra alle de andre hundene. Han går og går, men veit ikke hvor han er. Han er på vei til å dø.

Blodspor i Klondike er en frittstående fortsettelse av *Død Manns Kiste*. Man trenger ikke ha lest forgjengeren for å forstå innholdet i boka.

TERJE TORKILDSSEN INTERVJUER JOHAN MJØNES PÅ LILLEHAMMER.

Boka starter fort inn i handlingen. Det syns jeg er bra, fordi da blir det mye lettere å lese boka. Man skjønner godt hva boka handler om. Det er flere spenningstopper i boka, og det skjer nesten alltid noe. Boka er lett å leve seg inn i, og vanskelig å legge fra seg. Boka tar en litt uventet vending etterhvert, noe som gjør boka enda bedre.

Språket i boka var ganske lett-vint, men det er noen ord som de fleste mest sannsynlig ikke forstår.

En godt skrevet bok med tanke på språket. Veldig mange gode beskrivelser av følelser, omgivelser og handling. Boka anbefales til ungdommer mellom 13 og 15 år.

Den bør nomineres, og kanskje være en av kandidatene til å vinne Uprisen. Terningkast 6!

De som ikke finnes
SIMON STRANGER
CAPPELEN DAMM

Anmeldt av Adelie Hoel
Finnsnes ungdomsskole

ET LIV I EVIG MØRKE

De som ikke finnes er ei bok som treffer meg rett i hjertet.

Samuel fra Ghana er en av de som vet hvordan det er å være papirløs, en av de som ikke finnes. Han har en vanskelig fortid og lever i håp om å få en bedre framtid i Europa. Ingen vet hvilke fæle ting som har skjedd med han, men han lever i et evig mørke som tvinger han til

å gjøre fæle ting som setter spor i han og blir en indre tortur.

For noen år tilbake prøvde Samuel og flykte til Gran Canaria, men ble tatt av politiet og ble sendt tilbake til hjemlandet sitt. Den gangen hjalp Emilie han. Før hun dro tilbake til Norge ga hun han en lapp med adressen sin, denne fikk han bruk for senere.

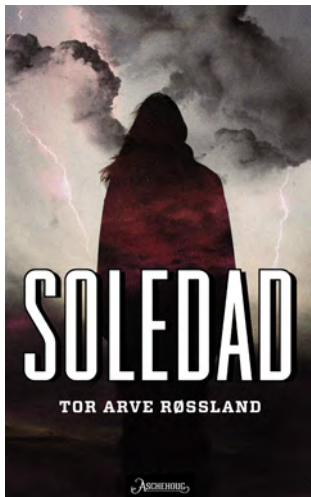
TERJE TØRKILDSØN INTERVJUER SIMON STRANGER UNDER UTDELINGEN.

Historien om Samuel er rørende og trist. De som ikke finnes er ei bok som treffer meg rett i hjertet. Å tenke på hvordan noen lever, er forferdelig. I denne boken kan du lese hvordan det er å være papirløs og være en av de som ikke finnes. Simon Stranger skriver ei bok med følelser og frykt. Dette er den tredje boken om Emilie, selv om dette var den tredje boken i trilogien skjønte jeg innholdet.

Budskapet er et fantastisk bevis

på hvor takknemlig vi burde være for å kunne gå på skole ha tak over hodet og ha mat, for det er det er mange som ikke er like heldige som har. Jeg tror denne boken har en god sjanse til å bli nominert til Uprisen. anbefaler ungdommer fra 13 år og eldre til å lese denne boken!

Terningkast: 6

Soledad
TOR ARVE RØSSLAND
ASCHEHOUG

Anmeldt av Mette C.R.
Åretta ungdomsskole

DEN MEST SPENNENDE BOKA

Det med at verden går under er litt klisjefyllt, men det er det jeg synes er spennende. Samtidig så er årsaken ganske original, så derfor vil jeg si at boka er mer original enn klisje.

Soledad er en thrillerdystopi og ei spenningsbok. Den handler om ei jente som var på tur med faren sin på en øy, men en dag da hun

våknet var alle på øya borte. Hun prøver å finne ut hva som har skjedd, samtidig som hun må overleve. Hun havner etter hvert blant mange andre mennesker, og det er ikke så trygt som hun først trodde.

Boka starter rett i handlingen, men går tilbake etterpå og forteller hva som skjedde tidligere. Det

er en ganske bra spenningskurve, med hendelser som ikke er forutsigbare. Det er både indre og ytre spenning. Boka er veldig spennende, og man får lyst til å lese videre. For meg var det nok handlingen som gjorde den mest spennende. Som helhet fungerer også boka bra, karakterene snakker troverdig, og starten, midten og slutten passer sammen.

Det er også ganske troverdig. Alle personene i handlingen reagerer på en måte som virker naturlig, og selv om det skjer noe ganske sprøtt føles det ekte. Boka var lett å lese, den hadde passe setninger og språket fungerte bra.

Det beste med boken er spenningen. Man vet ikke hva som vil eller kommer til å skje, og det skjer stadig noe nytt. Det er også veldig fint at forfatteren har skrevet kapitlene som «dag 234», og bare tatt med dager hvor det skjer interessante ting. Etter å ha lest boka tenker man mest på hva som forårsaket katastrofen, og om at hva mennesker faktisk ville vært i stand til å gjøre under en slik situasjon.

Jeg kommer ikke på noen spesielle svakheter som irriterer meg. Dette er nok den beste boken jeg har lest

så langt i forbindelse med Uprisen, og jeg synes den fortjener å bli nominert.

Terningkast 5, men vipper opp mot 6.

TOR ARVE RØSSLAND UNDER FORFATTERMØTE PÅ NORSK LITTERATURFESTIVAL.

Malstrøm
CATERINA CATTANEO
GYLDENDAL

Anmeldt av Elena Pesticic
Løkenåsen skole

ACTION OG FØLELSER

Malstrøm handler om en 17 år gammel jente som heter Live. Hun skal på interrail en sommer, helt alene. Hun har planer om å besøke hele Europa, og dra så langt som mulig unna hjemmet sitt i Norge. Etter bilulykken til hennes søster Monica, har hun hatt det ganske tungt hjemme. Foreldrene har, så og si, vært helt borte etter ulykken. Men ikke alt

blir som hun hadde planlagt.

På toget til København møter Live en gutt som heter Robert. Om en kort stund finner hun ut at hun er på feil tog, og er egentlig på vei til Trondheim. Men det er noe i henne som har lyst til å bli sammen med Robert. Det viser seg at de har mye til felles, og hun får en bedre selv-tillit når hun er med ham. Da hun

er fremme i Trondheim flytter hun inn hos Robert, og sammen gjør de mye gøy, bl.a. dykker de sammen. Dykking er noe begge brenner for. Robert eier en dykkerbutikk, og Live har dykket nesten hele livet sitt.

En dag skal hun og Robert på dykketur. De skal låne bilen til sjefen til Robert som eier to biler, men med et uhell tar de feil bil. Dette angreer de mye på når de finner ut hva som er gjemt i bagasjerommet.

Etter min mening er boka bygd opp på en spennende måte. Den vekker interesse fra starten av og holder seg slik helt til siste setning. Det er også flere godt gjennomtenkte spenningstopper. Boka har noen veldig uforutsigbare vendepunkter, slik at man alltid har noen forventninger og det blir vanskelig å legge den fra seg. Den hører til samtidslitteratur, slik at det er lettere å lage egne bilder av det forfatteren prøver å beskrive.

Språkbruken i boka gjør det lettere å forstå handlingen, spesielt for ungdom i alderen fra 12-14. Ordene og uttrykkene som forfatteren har valgt passer veldig godt til karakterene i boka, og det gjør det også mye mer spennende å

lese. Til tider kan det også bli litt for grov ordbruk, men som sagt, så er det med på å skape et mer realistisk bilde av personene i boka. Det ligner også en del på språkbruken som dagens ungdom bruker. Forfatteren har uten tvil klart å ta boka til et nytt nivå kun med ordvalget.

Boka var veldig spennende å lese. Selv om det som skjer i denne boka er noe de fleste av oss ikke opplever, så er det flere situasjoner som man kan kjenne seg igjen i. Forfatteren har også balansert mengden av «farlig action» og «følelser» slik at handlingen holder leserens fokus hele tiden. Det er ikke et sekund hvor man får lyst til å legge den fra seg. Derfor anbefaler jeg denne boken til ungdom på det sterkeste. Den passer best for jenter i alderen 12-14, men den er absolutt noe både gutter og jenter kan lese. Jeg gir boka terningkast fem. Her er det lett å følge med i svingene, men etter min mening er det litt for mange av dem.

Skyggefødt
JAN TORE NORENG
GYLDENDAL

Anmeldt av Amanda Alvereng
Lundenes skole

BARNEBOK MED UNGDOMS- SPRÅK

Skyggefødt handler om fire ungdommer som flykter fra et behandlingshjem og finner en forlatt gård langt inn i skogen. Etterhvert blir oppholdet mer intenst enn planlagt, og de oppdager en hemmelighet gården skjuler.

Språket i boka er som å lese en

veldig lang og overdrevet gruppesamtale mellom ungdommer på facebook, mens samtaleemnet minner mer om et barn som forteller spøkelseshistorier. Det skjer noe i boka hele tiden, men handlinga er såpass barnslig at ved bare å justere litt på språkbruket og alle banneordene (som kanskje ville ha fjernet halve boka) så ville den

MUSIKKINNSLAG MED GRUPPEN MUFFINS UNDER UTDELINGEN AV UPRISEN PÅ LILLEHAMMER.

havnet rett i barneavdelinga på biblioteket. Dårlig forsøk på å lage en «livsfarlig grøsser» for ungdom.

Da jeg først så omslaget på boka tenkte jeg med en gang at dette ville være en gripende og spennende bok som jeg ikke ville klare å legge fra meg. Vel, spennende kan man si, men gripende var den

absolutt ikke. Denne fenet ikke meg. Jeg ble bare mer og mer overasket etter hvert kapittel, for handlinga hadde jeg ikke forventet meg. Denne boka vil jeg anbefale til de som elsker å lese om urealistiske overnaturlige ting.

Ting vi gjør for LOVE
TORBJØRN MOEN
OMNIPAX

Anmeldt av Ingeborg Rødbergshagen
Dokka ungdomsskole

MANGE UBESVARTE SPØRSMÅL

Boken, *Ting vi gjør for LOVE*, handler om jeg-fortelleren som tilfeldigvis har en ekstra billett til kinoen mens en jente og vennegjengen har en for lite. Det hele ender i kjærlighet, slagsmål og forviklinger.

Jeg velger å gi boken en 2'er på grunn av lite spenning, at den ikke

er særlig godt sammensatt og at forfatteren skriver på en rar måte. Jeg synes det blir for mange og korte setninger, han prøver for hardt å skrive på et ungdomsspråk, men at det ikke helt funker. For eksempel: «Zzumm-de-di-bang-de-di-piiip. Musikken dundra, og festen rørte seg rundt svømmebassenget.» Jeg skjønner at han vil gi leseren mer

TERJE TORKILDSEN INTERVJUER THOMAS ENGER SOM VANT UPRISEN I 2014.

inntrykk av hvordan det er på festen og la dem se det mer for seg, men jeg syns det bare blir rart.

Etter å ha lest baksiden av boka og ut ifra tittelen hadde jeg forventet meg noe bedre enn det jeg ble servert. Handlingen er troverdig, men den hopper litt frem og tilbake, jeg roter meg bort og skjønner ikke helt sammenhengen.

«Nei, nei. Det førte ingen vei. Shit og hallusinasjoner. Det var da ingen-

ting og snakke om.» Jeg skjønner ikke hvor Shit og hallusinasjoner kommer fra og syns den bare kommer brått på og er unødvendig.

Denne boken er realistisk, det er noe som sannsynligvis kunne ha skjedd i virkeligheten. Men den avsluttes så brått, og jeg sitter igjen med så mange spørsmål jeg gjerne skulle ha fått svar på.

Denne boka bør ikke nomineres til uprisen.

Rottereir
WIDAR ASPELI
MANGSCHOU

Anmeldt av Oscar Nergård
Finnsnes ungdomsskole

PLANEN

Rottereir er en interessant spenningsbok som handler om Svein som blir lurt ut i huset til en død mann, huset er kjent for rotter og Svein skal ta hevn ...

Boka handler om Svein blir lurt ut i «rottereiret» av Kenneth og skriver ned alt som skjer mens han er der på en pc, når pc-en går tom for strøm lar han den ligge i huset hvor Karo (Karoline) finner den etter at Svein har dratt. Etterpå

finner han en ny pc og skriver om planen han har for å ta hevn på Kenneth og han setter i gang en stor hevn på sju dager, hva skjer da?

Jeg synes boka var spennende og god å lese for boka ga en god opplevelse for hovedpersonen forteller veldig direkte til leseren og det likte jeg. Dessverre er boka for kort og forfatteren veksler mellom nåtid og fortid. Det

FORFATTERMØTE PÅ NORSK LITTERATURFESTIVAL MED JON EWO.

kan bli litt forvirrende og jeg ble forvirret for hva som var hovedhandlinga i boka, var det Rotteiret eller hevnen, for boka deles på ca. side 70 og det tok litt tid før jeg skjønnte hvorfor kapitlene var prosent.

Men boka var spennende og direkte med gode beskrivelser. Boka var god, men er «ikke helt der». Jeg anbefaler denne boka til gutter som liker å lese lettlest,

men denne boka er likevel ikke god nok til å bli nominert til Uprisen.

Terningkast: 4

Skygge
LISETTE ASKØ
PUBLICA

Anmeldt av Sindre Kildal Haakenstad
Harestua ungdomsskole

DET GODE MOT DET ONDE

Du er 14 år og fanget i din egen skygge, hva gjør du?

Layla er en ufrivillig prostituert på 14 år. For noen måneders tid siden fikk Layla et tilbud fra sin beste venn Erja om å ha sex med kjekke menn, og i tillegg få godt betalt. Layla takket med det samme ja til tilbudet, men det ble ikke som Layla hadde forventet. Gaute kommer inn i livet

deres, og Livet til Layla og Erja blir snudd på hodet. De blir nødt til å gjøre ting de aldri trodde de skulle gjøre for å komme ut av dette helvete.

Boka er skrevet med et språk som gjør at det er veldig lett å lese. Den har ikke så veldig avansert språk, men det er godt nok til å beskrive handlingen på en god måte. Forfatteren er god til å bruke tekst til

å beskrive det som skjer og å gi oss et bilde av hvordan Layla har det. Det er ikke så mange replikker i boka, jeg tror der er mest fordi Layla er mye alene, men jeg tror også det er fordi forfatteren liker å gå veldig inn i tankene til hovedpersonene. Jeg liker denne måten det er skrevet på og det gjør boka spennende å lese.

Det temaet som er sterkest i denne boka er det gode mot det onde. Layla og Erja er i en konstant kamp mot Gaute og de må prøve å komme seg vekk fra dette helvete. Vennskap er også et viktig tema i boka. Erja og Ayla var en gang veldig nære venner, men etter at de møtte Gaute merker de at de glir mer og mer fra hverandre.

Jeg synes boka var veldig spennende fordi forfatteren var god til å skape spenningsmomenter

og til å overraske leseren. Dette gjør boka morsom og vanskelig å legge fra seg. Men jeg synes boka ble litt kjedelig og ensformig cirka midt i. Men den tok seg opp igjen på slutten.

Forfatteren er også veldig god til å bruke språklige virkemidler så det er enkelt å forstå og få ett bilde av handlingen. Jeg likte denne boka godt og vil anbefale andre å lese den.

Jeg gir denne boka 5/6 i terningkast!

Kaoshjerte
LISE FORFANG GRIMNES
ASCHEHOUG

Anmeldt av Hanne Brænd Rabbås
Åretta ungdomsskole

FINNE MORMOR

Minja har aldri møtt mormoren sin, og det gjør hun noe med denne sommerferien. Åslia, der mormoren bor, er et underlig sted, som skjuler mange hemmeligheter.

Dette er en fantasybok med masse drama. Boken starter med slutten. Hovedpersonen vet ingenting, verken om seg selv, eller

hvorfor hun er dekket av blod og skitt. Starten var veldig fengende og man lurte veldig på hva som hadde skjedd. Høydepunktet var mot slutten, da Minja endelig fikk vite sannheten om familien sin. Det var ganske overraskende, og fordelt utover hele boka finnes mange overraskende vendinger. Slutten passet fint med resten av boka. Den avrundet hele historien

SKUESPILLER ANDERZ EIDE LESER FRA DE FEM NOMINERTE BØKENE UNDER UTDELINGEN.

på en veldig fin måte, slik at du sitter igjen med en følelse av tilfredsstillelse.

Boka i sin helhet var spennende. Den var full av fine skildringer. Forfatteren skildret på en veldig bra måte, og skapte mange språklige bilder. Det var mange korte kapitler, og det gjorde boka lett å lese.

Denne boka forteller mye om tilhørighet. Hvem som er viktig for deg, og hva som faktisk er viktig i livet, om hvordan det er å føle at man ikke hører til. Boka har lært meg

at man kanskje ikke skal tro alt er som det virker ved første øyekast. Selv om boka er en fantasybok og det skjer mange urealistiske ting, var den egentlig ganske realistisk. Bokas styrke var nok alle språkbildene som gjorde fortellingen levende. Svakheten var at boken noen steder var litt handlingsløs. Jeg vil anbefale boka til jenter som liker spenningsfulle bøker, med kjærlighet og fantasi-skapninger.

Jeg gir den terningkast 5.

Primitive pungdyr
ARNE SVINGEN
GYLDENDAL

Anmeldt av Christina Olausson
Verket skole

Å ALDRI GI OPP

Primitive pungdyr, av Arne Svingen, handler om femten år gamle Dick som vil sette sine spor her i verden ved å bli verdens mest negative person.

“Jeg vil være så utrolig negativ at folk ikke lenger sier jøss, så negativ du er, men nå er du en skikkelig Dick!”

Men en dag, møter han Vilde og både han og negativiteten blir satt på prøve. Sammen med hans beste venn Jønna, finner Dick på de mest merkelige ting.

Boka er den morsomste boka jeg noen gang har lest, og var ikke enkel å legge fra seg. For meg var måten boka var skrevet på, en

ARNE SVINGEN OG HELENE URI VAR NOMINERT TIL UPRISEN 2013 FOR «DIN VAKRE JÆVEL!».

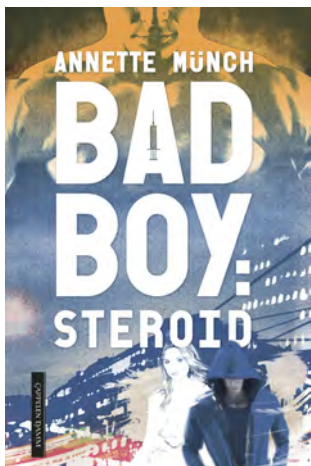
smule annerledes i forhold til hva jeg pleier å lese. Den inneholdt engelske ord og sleng, noe som kan i tillegg var det en del banneord, noe som i en totalsum kan understreke at det er en bok først og fremst skrevet for ungdommer. Den har flotte skildringer som hjelper med å illustrere både stemningen og hva personen føler på stedet.

Som helhet passer språket og handlingen godt sammen og skaper en

helt utrolig bok.

Jeg mener boka helt klart burde vinne Uprise. *Primitive pungdyr*, av Arne Svingen er en spenningsfylt bok med mange uventede vendinger, komedien er helmaks og stemningen kan gå opp og ned stadig vekk, helt uventet.

Terningkast: 6

Badboy: Steroid
ANNETTE MÜNCH
CAPPELEN DAMM

Anmeldt av Kristoffer Sandaker
Verket skole

ØDELEGGENDE MISBRUK

En fortelling om hvordan misbruk kan ødelegge deg.

Forfatteren har intervjuet unge brukere av anabole steroider, noe som er grunnlaget for boka. Den sier noe om hvordan det er å være ung med et økende kroppsfokus.

Boka handler om Casper (17 år) som plutselig mister alt på en

gang. Først luksustilværelsen hos eksen til moren, så drømmedama, sammen med all respekt. Casper har ingen venner lenger, og lillebroren havner i bråk. Så møter han Liam som har noe som kan gjøre Casper til sjef igjen. Så blir lillebror borte.

Casper liker å ha en status blant folk, omtrent som alle andre 17

FORFATTERMØTE MED SIMON STRANGER OG SIGBJØRN MOSTUE.

åringer. Spenningskurven er veldig jevn hele tiden, og det er ikke mange sider mellom hver spenningsstopp. Handlingen er til tider forutsigbar, men ikke så mye at det ødelegger handlingen i boken. Det er mye gripende og troverdig handling, noe som gjør at boken er lett å leve seg inn i, og dette kunne godt ha hendt deg og meg.

Denne boken minner meg ikke om noe jeg har lest tidligere, den er kreativ og gir deg et nytt syn på misbruk av steroider. Til og med vanlige hendelser kan denne

boken påvirke ditt syn på.

Boka er lett å lese, og inneholder spennende setninger. Språkbruket passer til innholdet i boken, med Oslo-dialekt og banning.

Noen av bokens sterke sider er at den har et driv gjennom hele historien, og blir aldri kjedelig. Negative sider er for eksempel at boken er til tider litt forutsigbar.

Jeg anbefaler denne boken til andre, og gir den karakter 5. Boka bør absolutt nomineres til Uprisen!

Pappa er et postkort
IDA LØKÅS
SCHIBSTED

Meld av Gina Kvamme
Lom ungdomsskole

JAKTEN PÅ PAPPA

Ein spanande roman som er godt skreve.

16 år gamle Una blir denne sommaren gåande å vente på postkortet som alltid plar dukke opp på bursdagen hennar. Dette året tek det tid før det dukkar opp, men når det dukkar opp får ho seg ei stor overrasking. På postkortet står det alltid dei same orda: «Gratu-

lerer med dagen. Hilsen pappa.» Det største problemet er at ho ikkje veit kven far hennar er. Ho blir etter kvart godt kjent med Leo. Leo skal byrje på filmskule til hausten. Han byrjar å filme Una i jakta på far sin. Og det skjer nok ein del mellom dei to som i hvert fall Una ikkje hadde forventa.

Boka starter rett på sak, noko som

gjer det betre å starte å lese ho. Spaninga byggjer seg gradvis oppover frå starten og det blir ganske spanande på slutten. Slutten var veldig overraskande og uventa. Boka har ei indre spaning, noko som gjer at ho virker meir «levande». Ho var i tillegg ganske gripande. Boka fungerer godt som helhet. Alt fra start til slutt passer kjempegodt saman. Boka var litt vanskeleg å leggje fra seg når ein først hadde kome i gang. Eg har ikkje lest ei bok som liknar på denne før, så den ganske nyskapande.

Historia var veldig troverdig. Det gjorde at ho var lett å skjøne. Dette gjorde også at ho vart lett å lese. Setningene var korte, det gjorde at det vart meir interessant å lese.

Boka handlar eigentleg om ei jente som ikkje veit kven far hennar er, men ho er bestemt på at ho skal finne han. Leitinga blir vanskeligere enn ho hadde trudd.

Eg trur forfattaren har skreve den for at folk skal skjøne betre korleis det er og ikkje vite kven som er far deira. Boka gjev folk noko å tenkje på når det gjeld dette. Sidan boka handlar om ein ungdom som

ikkje har det så lett, meiner eg at andre ungdommar bør lese ho for å prøve å forstå korleis nokre har det.

Det beste ved boka var at ho var troverdig, spanande og at ho har eit godt budskap.

Boka bør nomineres til Uprisen fordi ho var så godt skreve.

MØT ÅRETS ANMELDER

EIRA SOLSTAD VIL HA FLERE GODE FORTELLINGER MED ALVORLIG TEMA.

JANUAR 2015: To representanter fra Foreningen !les tropper opp på Dokka ungdomsskole for å overraske årets Uprisen-anmelder. I et auditorium fullt av applauderende 10. klassinger, og med både NRK og Oppland Arbeiderblad tilstede, får Eira Solstad vite at det er hun som kan smykke seg med den gjeve tittelen. Høsten 2014 publiserte Eira Solstad ikke mindre enn 26 anmeldelser på uprisen.no.

– Dette kom som en overraskelse. Jeg trodde vi skulle møte opp i auditoriet for å få informasjon om videregående skole eller noe sånt, sier Eira Solstad. Det var først da Bjarte Bakken fra Foreningen !les fortalte at det hadde blitt publisert mer enn 1200 anmeldelser på Uprisen i år og at mange av disse kom fra Dokka ungdomsskole, at Eira begynte å ane hva det dreide seg om.

– Men det var først da han sa at det er en som har skrevet 26 anmel-

EIRA SOLSTAD FRA DOKKA UNGDOMSSKOLE BLE KÅRET TIL ÅRETS ANMELDER.

delsler at det begynte å gå opp for meg at det var meg han snakket om. Jeg visste at jeg hadde skrevet 26 anmeldelser, sier hun.

I juryens begrunnelse sto det at du ikke bare hadde skrevet mange anmeldelser, men at de også var poengterte og svært velbegrunnede.

Hva mener du man bør legge vekt på når man skal skrive en anmeldelse?

– Som anmelder må man forsøke å trekke fram både positive og negative sider ved boka.

I ANMELDELSENE MINE HAR JEG OGSÅ VÆRT NØYE MED Å FINNE BEVIS FOR DET JEG SIER. HVIS JEG FOR EKSEMPEL MENER AT SPRÅKET ER DÅRLIG, FORSØKER JEG Å FINNE ET SITAT, OG TA DET MED I ANMELDELSEN.

Hvis det er en bok jeg liker godt, eller dårlig, merker jeg det med en gang, men det kan være litt mer krevende med de bøkene som ligger midt i mellom. Da må jeg prøve tenke gjennom hva jeg synes er bra med boka og hva jeg ikke liker, og finne eksempler på det.

Du har lest mye i høst, og du har lest kritisk. Har smaken din endret seg?

– Jeg tror egentlig ikke den har endret seg så mye. Jeg liker nok samme type bøker som før. Men jeg leser kanskje på en annen måte nå, jeg tenker mer over om jeg liker boka eller ikke. Jeg stopper opp ved setninger og tenker: Er

dette bra? Det gjorde jeg ikke før.

Hva skal til for at du synes en bok er god?

– BOKA BØR HA EN SPENNENDE HANDLING. SPRÅKET BØR VÆRE LEVENDE. PERSONENE I BOKA BØR VÆRE BESKREVET PÅ EN MÅTE SOM GJØR AT JEG BLIR KJENT MED DEM. JEG VIL VITE HVEM JEG LESER OM.

Du har lest mer enn 60 % av alle ungdomsbøkene som kom ut i 2014. Kan du si noe om hvilke type bøker det har vært mye av i år? Er det noe spesielt norske ungdomsbokforfattere skrev om i 2014?

– Det er egentlig mye forskjellig, mange er fantasy- og spenningsbøker. Flere av bøkene handler om noe overnaturlig, eller noen som har overnaturlige evner.

Er det noe du savner i norsk ungdomslitteratur, noe du synes det burde vært mer av?

– Jeg skulle ønske det hadde vært flere gode fortellinger som handler om noe alvorlig. Simon Stranger sin bok, *De som ikke finnes*, var en sånn bok. Den handler om

en afrikansk gutt som flykter til Norge og lever som papirløs. Jeg likte at historien var realistisk og hadde et alvorlig tema samtidig som forfatteren klarte å gjøre det til en spennende fortelling. Det var veldig trist, men også spennende å lese historien til gutten i boka. Jeg synes flere norske forfattere bør skrive slike bøker.

Var det andre bøker du likte?

– *Dødeboka (Landet under isen 2, red. anm.)* av Lars Mæhle. Det jeg likte med denne boka var et overnaturlig univers som var kobla sammen med et som var realistisk. Jeg liker å lese bøker der det skjer overnaturlige ting, men det må ikke bli for mye av det. Jeg må kunne tro på det. *Dødeboka* er andre bok i en serie, og jeg hadde lest den første fra før. Også *Råta (Ravnringene 2, red. anm.)* og *Flukten (Beta 1, red. anm.)* er seriebøker jeg likte godt. Jeg kommer til å lese de andre bøkene i disse seriene.

Men du kan ikke ha likt alle bøkene, i juryens begrunnelse står det at du har gitt alt fra terningkast en til seks. Har du noen tips til norske

ungdomsbokforfattere?

– Jeg synes norske ungdomsbokforfattere bør tenke mer på hva ungdommer interesserer seg for. Jeg synes mange bommer her.

JEG SYNES OGSÅ FORFATTERNE BØR JOBBE MER FOR Å HOLDE SPENNINGEN OPPE GJENNOM HELE BOKA.

Det synes jeg mange utenlandske forfattere klarer. Og til de som skriver om overnaturlige ting: ikke gjør det *altfor* overnaturlig! I en del av bøkene jeg har lest i løpet av høsten synes jeg forfatterne overdriver. Noen bøker var så urealistiske at jeg ikke klarte å se for meg det som skjedde.

EIRA ANBEFALER:

Lars Mæhle

Landet under isen: Dødeboka
Samlaget

Simon Stranger

De som ikke finnes
Cappelen Damm

Lise Forfang Grimnes

Kaoshjerte
Aschehoug

Siri Pettersen

Råta (Ravnevingene 2)
Gyldendal

Magnus Buen Halvorsen

En dag skal jeg stupe
Omnipax

Selma & Louise
CAMILLA OTTERLEI
MANGSCHOU

Anmeldt av Gine
Bytårnet skole

UFORGLEMMELIG ROADTRIP

To tenåringsjenter. En stjålet bil. En roadtrip de seint vil glemme.

Hilde er venneløs, upopulær og med et navn som hun hater mer enn pesten. I sommerferien får hun besøk av kusinen hennes, Selma, som er det stikk motsatte av Hilde. Hun er populær, med masse venner og har den perfekte kjæresten. Selvfølgelig får Selma med Hilde på masse tull. Og etter at de blir

kastet ut fra en fest bestemmer de seg for å finne faren til Hilde og stjeler bilen til moren. Det er en biltur de seint vil glemme, men vil de noen gang finne faren til Hilde?

Jeg syntes boka var veldig lett å lese og det var ikke vanskelig å forstå handlingen. Det jeg syntes var litt dumt, var at forfatteren brukte mye tid på å skrive om det som skjedde før bilturen, og det

NOMINASJONSJURYEN 2015 BESTO AV JULIE KARLSEN, KINGA BUGAJSKA
HENRIK STENBERG OG INGMUND ANDVIK.

skjedde egentlig ikke så mye før bilturen, noe som var veldig kjedelig å lese om. Jeg skulle virkelig ønske at det var litt mer spenning og drama enn det det var, for jeg kjente ingen følelser da jeg leste boka.

Jeg ville heller ønske at slutten fikk deg til å tenke litt mer over hva som skjedde videre, men jeg føler at alt ble forklart, noe jeg ikke ønsket. Når jeg var ferdig med boka, hadde jeg egentlig ingen tanker om den, det var bare en bok jeg hadde lest. Ingen favorittbok for å si det sånn.

Det jeg likte med boka var at den ikke var så veldig tung å lese, og det var et lett språk, selv om ungdomspråket ble litt overdrevet noen ganger. Jeg vil faktisk si at dette er en typisk jentebok, som passer til de som ikke liker å lese så veldig lange og tunge bøker.

Terningkast: 4

RENATE NEDREGÅRD

DET ER MIN TUR NÅ

Det er min tur nå
RENATE NEDREGÅRD
CAPPELEN DAMM

Av *Zuhay Abdi*
Finnsnes ungdomsskole

DETTE ER EN BOK FOR ALLE

Jeg påstår at mange ungdomsskoleelever vil kjenne seg igjen i denne boken, spesielt jenter.

Hovedpersonen Melissa er født i forstaden Hølet, som barnet til en omsorgsløs alenemor. Hun er som alle jevnaldrende ungdommer rundt henne. De som ikke snakker om annet enn kjærester, klining og neste fest. Men er det det hun vil?

Vil hun ha en helgejobb her og der og gå på tygd? Eller vil hun bli noe, engasjere seg i samfunnet og ha en trygg fremtid? Og i tillegg til alt som pågår i livet hennes har hun et godt øye til Alexander, barnomsvennen med fremtidsplaner.

Det er min tur nå er en bok ALLE ungdommer burde lese. Renate beskriver Melissas følelser på en

NOMINASJONSJURYEN ER I LOKALENE TIL FORENINGEN !LES OG JOBBER.

fantastisk god måte. All ære til henne! Jeg påstår at mange ungdomsskoleelever vil kjenne seg igjen i denne boken, spesielt jenter. Det er på denne tiden du skal ta vanskelige valg, finne deg en kjæreste, debutere seksuelt (?), være på de hotteste festene og henge med de kuleste folkene.

Boka tar opp problemer som å passe inn og oppnå noe når man ikke har noen motivasjon og/eller hjelpemidler. Det er kanskje vanskelig å forstå at det er klasseskille i verdens beste land å leve i, kanskje ikke i like stor grad som andre land

men det finnes. Melissa lærer oss at det er lett å bli noe dersom man har intuisjon og støtte.

Noe jeg la merke til var at boken var veldig lettlest og vanskelig å legge fra seg. Språkbruket var «top notch» og er slik vi ungdommer snakker og uttrykker oss. Og plottet er aldeles realistisk, det eneste jeg hakker ned på er hvordan den utspiller seg på slutten. *Det er min tur nå* må bli nominert til Uprisen fordi boka var en magisk leseopplevelse som varte lenge etter den var ferdig. Får en sterk femmer fra meg.

Offer
PER JAN INGEBRIGTSEN
PUBLICA

Anmeldt av Kornelia Herstad
Lagård ungdomsskole

LÆRERIK OG GOD BOK

Offer handler om ei muslimsk jente som skal giftes bort til en eldre somalsk mann. En natt forsvinner hun. Ingen vet hva som har skjedd. Står familien bak forsvinningen? Det blir opptil jentas bestevenninne å finne ut hva som har skjedd.

Offer virker veldig gjennomført, og forfatteren må ha lagt mye arbeid ned i boka. Boka har veldig mange

skildringer, noe som normalt er positivt, men jeg syntes det ble i meste laget.

Av og til forteller personene i boka minner eller hendelser. Minnene og hendelsene er noen ganger så lange at de blir veldig kjedelig å lese dem.

Noe annet som ikke var så bra var at en måtte vente lenge før boka

INGELIN RØSSLAND VAR DEN FØRSTE SOM VANT UPRISEN I 2007 FOR BOKEN «HANDGRANATEPLE».

ble spennende. Heldigvis får en betalt får strevet. Handlingen blir som sagt spennende, og tar en helt uventet vei.

Offer er alt i alt en lærerik og god bok. Boka fikk meg til å begynne å reflektere og tenke. Den tar opp et veldig aktuelt tema, og handlingen kunne skjedd i virkeligheten. En får bl. a. innsikt i hvordan en muslimsk jente kan tenke og ha det.

Offer passer best for voksne fordi mange ungdommer antakelig vil syntes det er tungt å komme gjennom boka. *Offer* var en god bok. Den er litt tung i starten, men du får lønn for arbeidet etter hvert.

Jeg gir *Offer* en stabil firer.

Skyggespinneren
ERIK MARTENSON
SCHIBSTED

Meld av Khyzia Therese Chua
Åkra ungdomsskole

EI FANTASTISK SCIENCE FICTION-FORTELJING

Alt i alt så syntes eg at andre burde gi denne boka ein sjanse fordi den er ganske bra. Dette seiar eg spesielt til folk som liker science fiction.

Det startar med at vi møter oberst Mark Hauser som var med i Mars-krigen. Mens Mark Hauser og tusenvis av kolonistar har vore

i kryodvale om bord stjerneskipet Talos, så har den kunstige intelligensen til skipet Talos fanga opp eit nødsignal frå ein stad kor det egentlig er ubeboelig for mennesker. Dermed endrar stjerneskipet kursen deira mot den mystiske nødsignala, Hauser blir vekka då dei nærmar seg staden kor nødsignalet kom frå.

På same tid som dette skjer så får vi følgje søskena Davi og Lieta som er om bord i ein gløymd romkoloni som har ugjestmilde sambuarar som blir kalla «Moloker». Dei må overleve og klare seg aleine med hjelp av ein enkel radiosender og ei bok som Lieta fant. Korleis? Dei veit ikkje.

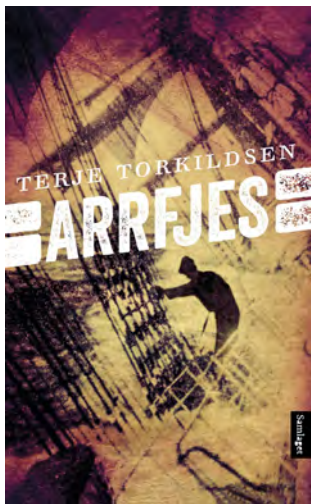
Boka startar ganske enkelt, men spennande på same tid. Det gir deg ein grunn til å bla vidare, til å vite meir. Det er ein spennande start, det fortel om ting som vi ikkje veit noko om, men må lese vidare for å få vite kva er. Det tar ei stund før spenningen bygger seg opp igjen og det er litt tungt, men det er verdt å venta. Spenningen bygger seg sakte opp og treffer spenningstoppen veldig bra. Spenningen tar heller aldri slutt. Slutten var ganske open og brå. Slutten i seg sjølv er ein spenningstopp. Slutten var ikkje heilt uventa, men det var heller ikkje så forventa.

Det var ganske lett å leve seg inn i boka. Det er jo ei bok som skal fortelje om framtida, så måten skildringane og karakterane er skrive på er ganske viktige, noko eg syntes at forfattaren klarte ganske bra. Det var mykje som var

overraskande med boka og nokon av delane var vanskelege å forstå, men når du les vidare så fell alle brikkene på plass og du får den 'Ah-ha' følelsen. Det gir meining jo meir du les. Språket var også ganske bra, og det virka ikkje som om det var for anstrengt.

Kort oppsumert så er denne boka om framtida, den følgjar for det meste Lieta og Mark Hauser. Styrken til boka er den bra spenningstoppen som ikkje heilt forsvinner, og hver minste detalj som bare oppsluker interessen din. Det som var litt dumt, var at etter den spennande starten så tar det litt tid før spenningen begynner å bygge seg opp igjen, noko som fekk meg til å bruke litt lenger tid på å lese det. Alt i alt så synast eg at andre burde gi denne boka ein sjanse fordi den er ganske bra. Dette seiar eg spesielt til folk som liker science fiction.

Boka er ganske bra og burde definitivt bli nominert til Uprisen, og eg gir den terningkast 6.

Arrfjes
TERJE TORKILDSSEN
SAMLAGET

Anmeldt av Sebastian Garheim Ege
Lagård ungdomsskole

FRA NORGE TIL EN ØDE ØY

Arrfjes er ei veldig kjekk bok, med en veldig god handling. Boka inneholder mange gode miljøskildringer, og karakteriserer hovedpersonene og bipersonene veldig bra.

Boka handler om en ung sjømann som heter Ejner Tevig. Ejner er en troverdig gutt, som blir sett opp til av mange personer i boka. Men

det er en person som ikke gjør dette, dette skaper da problemer for Ejner, og skaper senere i boka så store problemer at Ejner strander på en øde øy.

Jeg mener at denne boka kan være en god kandidat til å vinne prisen, fordi forfatteren skriver veldig bra, og han vet hva han skal skrive om, til tross for at handlinga foregår i

TERJE TORKILDSen VAR PROGRAMLEDER UNDER UTDELINGEN AV UPRISEN 2015 PÅ LILLEHAMMER. HAN HAR SELV MOTTATT PRISEN TO GANGER, HER FOR FØRSTE GANG I 2009.

1812 på et skip. Det eneste minuset med boka er at handlingen blir litt langtrukket der forfatteren skildrer litt for mye.

Jeg vil gi boka terningkast 5.

Landet under isen:
Dødeboka
LARS MÆHLE
SAMLAGET

Meld av Marie Apalseth
Lom ungdomsskole

SPENNENDE FANTASY

Dødeboka er oppfølging til den spennende fantasyromanen *Landet under isen*. Boka har grunnlag for egyptisk mytologi.

Det heile startar ei mørk natt då det blir måla med lammeblod i dørkarmene til alle husa i bygda Smalvik, og på døra til Leo Rubin er det ikkje berre lammeblod. Ei heilt spesiell helsing er spikra på døra

og Leo får ei vanskeleg utfordring.

Dermed er dramaet i gang, kampen mellom det gode og det vonde, og dei farefulle reisene ned til Landet under isen. Kva vil dei finne der? Kven har måla blod på dørene, og kva betyr det?

Dette er ei mytisk og kompleks historie som i hvert fall klarte å halde

LARS MÆHLE VANT UPRISEN I 2010 FOR «LANDET UNDER ISEN».

meg fanga gjennom heile boka. Eg blei lett riven med av det drivande og gode språket.

Boka har også gode og spennande parallellhandlingar, og det synest eg er veldig bra. Dette er ei bok det er vanskeleg å legge frå seg når du først har begynt, og du får eit behov for å finne ut korleis det går med dei tre vennene som reiser til riket under isen, og kven som står bak morda i Smalvik.

Boka er på 589 sider, så eg anbefaler boka for leseglade frå 13 år og

oppover. Grunnen til det er at stoffet kan vere litt vanskeleg, så man må klare å forstå og tenke sjølv gjennom heile boka.

Denne boka minner litt om serien *Kanekroniken* av Rick Riordan, som også har grunnlag frå egyptisk mytologi. Så hvis du liker mytologibøkene til Riordan og spennende fantasyserier, anbefaler eg deg å lese *Dødeboka* også!

Flukten
**AMUND HESTSVEEN OG
TORBORG IGLUND**
GYLDENDAL

Anmeldt av Jørgen Larsen
Finnsnes ungdomsskole

TERRORSTYRETS FALL ER NÆR

Flukten er den første boken i Beta-serien.

Boka handler om Kodak, Jor, Livni og deres kamp mot Staten Skandia og Første frie leder. Problem-barnet Kodak, den privilegerte Jor og den perfekte skandier, Livni, tre ungdommer mot terrorstyret.

Når de får vite om Skandias grusomme hemmeligheter må de handle, og det raskt.

Jeg synes boken er veldig spennende, det er så mange forskjellige momenter. Kodaks fortid, hva har egentlig skjedd med han og hva har skjedd med familien

hans, alle notatene, hvem har sendt brevene og er hvem har fått dem. En annen spennende faktor er at det hoppes mellom hvilken hovedperson vi følger i hvert kapittel. Når Kodak, Jor og Livni får vite om Skandias grusomheter når boken en spenningstopp, de siste hundre sidene lurer man hele tiden på hva skjer nå og du bare må bla videre.

Det er gode skildringer og beskrivelser i boken. Du blir fort kjent med hovedpersonene og det liker jeg. Språkbruken er litt grovt, men likner på språkbruken til dagens ungdom og passer veldig fint inn i aldersgruppen 11-16. Boka minner litt om *The Hunger Games* med stasjonene og at folket blir holdt i et jerngrep. Boka

er litt ny og med nye ideer, men det føles som *The Hunger Games* har vært inspirasjon til noe av den verden de lever i.

Slutten er veldig god og viser til at det kommer en ny bok ganske tydelig. Jeg syntes at denne boka bør nomineres til Uprisen

Å LESE KRITISK

GJENNOM UPRISEN JOBBER UNGDOM MED KRITISK LESING. VI SPØR UNGDOMMENE HVA DE MENER OG ØNSKER EN ÆRLIG MENING OG ET VELBEGRUNNET SVAR. DET HANDLER I BUNN OG GRUNN OM EN TING: Å SI HVORFOR BOKEN ER GOD ELLER DÅRLIG.

«Fordi» er et nøkkelord. «Boken var spennende, fordi...» «Jeg kjente meg igjen i boken, fordi...» «Plottet var mislykket, fordi...» «Fordi» gir argumentasjonen tyngde og åpner samtidig for diskusjon og samtale. På denne måten bevisstgjøres du på litterær kvalitet og egne meninger. Du blir en bevisst og selvstendig leser og med det en god og engasjert leser.

Hvorfor?

- Du blir en bedre leser av å reflektere rundt lesningen.
- Du blir engasjert når andre interesserer seg for hva du mener.
- Gjennom samtale økes refleksjonsevnen, og litteraturen åpner seg.
- Debatt med høy temperatur er morsomt.

Forutsetning

Det er viktig at nye bøker er tilgjengelig og at elevenes ytringer kommer ut. Uprisen.no er et sted som synliggjør ungdoms meninger. Her kan alle ungdommer anmelde ny norsk ungdomslitteratur. Meningene har betydning for hvem som blir nominert til Uprisen.

Boksamtale og anmeldelser

I kåringen av Uprisen står anmeldelsene på uprisen.no og boksamtaler sentralt. På de neste sidene får du tips til gjennomføringen av dette.

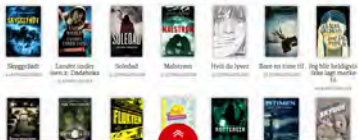

Vinneren er kåret

Les ungdommens anmeldelser

AV UNGDOMSBOKENE PÅ 2014

PÅ UPRISEN.NO KAN UNGDOM SKRIVE ANMELDELSER AV ÅRETS UNGDOMSBØKER. BØKENE MED BEST ANMELDELSER BLIR NOMINERT TIL UPRISEN.

PÅ UPRISEN.NO FINNER DU:

- Lærerressurser til kritisk lesning.
- Tips og ideer til arbeidet i klasserommet.
- Kritisk lesing i kompetansemålene

- 1000-vis av anmeldelser
Og masse mer.

Følg Uprise på facebook:
facebook.com/anmeldenbok

BOKSAMTALE

I JURYARBEIDET TIL UPRISEN ER GODE SAMTALER OG DISKUSJONER OMKRING DE NOMINERTE BØKENE AVGJØRENDE.

Ofta er det en avstemning som avgjør til slutt, men før avstemning skal bøkene gjennom harde diskusjoner. I en boksamtale får man oppleve en bok gjennom en annen leser. Og ofte endres oppfatningen. Å snakke om litteratur er på alle måter utviklende for unge og eldre. I en liten gruppe må alle bidra, man kan ikke gjemme seg bort. Elevene får muntlig trening og tør kanskje opp i klasserommet etterpå. Dette er også et fint sted for lærere å møte elevene. Litteratur åpner for gode samtaler. Det er tidkrevende, men gir mye.

Praktisk gjennomføring av boksamtale:

- Boksamtalene ledes av lærer/ bibliotekar og kan gjennomføres med én elev eller med en gruppe på f.eks. fire elever.
- Hyggelige omgivelser løser opp stemningen og ufarliggjør situasjonen. Dette er ikke en eksamen, men en samtale. Sett dere

på biblioteket eller i kantinen. Spander en kjeks eller lunsj hvis dere har mulighet til det.

- Hvis dere har et prosjekt hvor dere leser flere bøker kan de som har likt samme bok utgjøre en gruppe og de som ikke har likt boka en annen gruppe. Gruppene samler argumenter for sitt synspunkt før diskusjonen braker løs i plenum.
- Fokuser på leseopplevelsen. Du som lærer kan begynne å snakke om din opplevelse. En boksamtale i Uprisen-sammenheng fungerer bare så lenge læreren er opptatt av elevenes meninger og opplevelse av teksten. Understrekk at du er ute etter å høre elevenes mening, ikke den "riktige" tolkningen. Læreren skal lede samtalen, men elevene skal få komme til orde med sitt syn.

Spørsmål som setter samtalen i gang

For at samtalen skal bli vellykket må

du som lærer være forberedt. Det er også en fordel om elevene har forberedt en oppgave i tillegg til å ha lest boka.

Her er noen forslag:

- Omslaget – hva synes eleven om det? Hvorfor tror du det er slik? Har det noen sammenheng med innhold i boka?
- Be elevene finne en setning eller beskrivelser som har gjort inntrykk. Ta utgangspunkt i denne.
- Fortell om en av personene i boka.

Spørsmål/tema som kan være utgangspunkt for samtale

Her finner du tema og spørsmål som kan åpne for samtale. Ikke alle punktene er like interessante for alle bøker. Det er viktigere at elevene får diskutere det de synes er interessant enn at dere skal komme gjennom alle punktene.

Til alle punktene kan dere diskutere om grepene forfatteren har gjort fungerer.

Snakk om boka

- Hvilken sjanger tilhører boka?

Har du lest bøker i denne sjangeren før?

- Hvilke forventninger hadde du til boka?
- Synes du tittelen og omslaget passer til boka?
- Hvorfor likte du/likte du ikke boka? (Dette spørsmålet kan også vente til slutt)

Snakk om bokas oppbygning

- Beskriv handlingsforløpet kort.
- Ord som kan sammenfatte opplevelsen: gripende, troverdig, overraskende, morsom, ekkel, treg. Prøv å finne det mest presise ordet for starten, midten og slutten av boka.
- Er historien troverdig, eller er det som skjer ikke realistisk?

(I ei fantasy-bok er det sannsynlig at det dukker opp trollmenn med magiske krefter. I disse tilfellene må du spørre deg om det er troverdig i forhold til sjangeren og bokens fortelling. Ikke i forhold til virkeligheten. Synes du magien fungerer?)

Snakk om ytre eller indre spenning

- Skjer det mye, eller er det mest tanker og skildringer?

Snakk om innlevelse

- Er det lett å leve seg inn i boka, lett å kjenne seg igjen?
- Hva var det som gjorde at du levde deg inn i handlingen (eller ikke)? Personene, spenningen, bokas tema?

Snakk om personene og miljøet

- Hvilket inntrykk har du av personene? Likte du dem?
- Forklar hvorfor du har dette inntrykket. Hvordan er forholdet mellom personene i boka?
- Virker personene og miljøet ekte/troverdige?

Snakk om synsvinkel

- Hvem har synsvinkelen i boka? Gjennom hvilke øyne ser vi det som skjer?
- Hva om boka hadde en annen synsvinkel? Hvordan ville historien da vært?

Snakk om språk

- Hvordan er språket?
- Hvordan synes du språkbruken passer til innholdet, til personene og de emnene som tas opp? Var

utdraget lett å lese? Hvorfor eller hvorfor ikke?

Snakk om originalitet

- Er boka original, eller ligner den på andre bøker du har lest eller hørt om?
- Var det noen klisjeer i boka?

Oppsummer

- Hva vil du si at boka handler om?
- Gir den deg noe å tenke på? Har boka noe viktig å si deg, noe viktig å si til andre?
- Hva er bokas svakhet? Hva irriterer deg? Hva er bokas styrke? Hva var det beste med boka?
- Si din mening: Hvorfor er dette en god eller dårlig bok? Vil du anbefale den til andre?

På de neste sidene finner du en oppskrift på å skrive anmeldelse. Den er også et godt utgangspunkt for bok-samtale.

HVORDAN SKRIVE EN ANMELDELSE

I en anmeldelse bør du svare på:

- Hvordan opplevde DU boka?
- Hva gjør boka god eller dårlig?
- Hvorfor bør andre lese boka (eller la være)?

Ikke ta med alle punktene i anmeldelsen. Fokuser på det som er viktigst i din begrunnelse.

1. OVERSKRIFT:

Lag en overskrift som sier noe om boka eller leseopplevelsen din. En overskrift skal gi andre lyst til å lese anmeldelsen.

2. BOKEN:

- Kort om sjanger: Er det en fantasy-bok, krim, grøss, drama, humor...?
- KORT innholdsreferat. Ikke mer enn tre-fire setninger. Nevn det viktigste. F.eks. karakterer eller hendelser. Ikke røp slutten!
- Hvis boka er en del av en serie så bør det nevnes.
- (Det er vanlig at man nevner tittel, forfatter og forlag. Men på

uprisen.no er det allerede nevnt.)

3. OPPLEVELSEN AV BOKA:

- Hvordan starter boka? Fengende, oppslukende eller treigt? Starter den rett inn i en handling eller med en beskrivelse?
- Hvordan er spenningskurven og høydepunkt/vendepunkt, er det overraskelser eller blir handlingen forutsigbar?
- Hvordan slutter boka? Brått, uventet, forventet, overraskende?
- Var boka vanskelig å legge fra seg?
- Er det indre eller ytre spenning, lett å kjenne seg igjen i, lett å leve seg inn i?
- Hva gjorde at du levde deg inn i handlingen (eller ikke)? Miljøskildringene, karakterene, handlingen? IKKE BRUK ORDET KJEDELIG – bruk synonymordboka og finn andre ord i stedet.
- Ord som kan beskrive opplevelsen: gripende, troverdig, overraskende, morsom, ekkel, treg. Provoserer kanskje forfatteren

med vilje?

- Fungerer boka som helhet? Passer begynnelsen, slutten og midten sammen? Passer språket og karakterene med handlingen?

4. ORIGINALITET:

- Ligner den på andre bøker du har lest eller hørt om, er den kreativ og fantasifull eller er den klisjefyllt?
- Etter *Twilight* ble det veldig populært med bøker/filmer om vampyrer og varulver. Er denne boka del av en trend?
- Får boka deg til å se på vanlige hendelser med nye øyne?

5. TROVERDIGHET:

- Er historien sannsynlig eller er det ikke realistisk det som skjer. Tenk også på karakterer og miljø.
- I eventyr finnes troll. Og i en fantasybok er det sannsynlig at det dukker opp trollmenn med magiske krefter. I disse tilfellene må du spørre deg om det er troverdig i forhold til sjangeren og bokens fortelling. Ikke i forhold til virkeligheten. Synes du magien fungerer?

6. SPRÅK:

- Var boka lett å lese – hvorfor eller hvorfor ikke?
- Korte eller lange setninger, kjedelig, dødt eller overraskende, spennende, originalt?
- Er det mye banning, dialektord og replikker eller er språket mer skildrende med språklige bilder, metaforer o.l.?
- Synes du språkbruken passer til bokas innhold?
- Er den skrevet på en måte som gjør den spesielt interessant?

7. OPPSUMMERING:

- Hva handler denne boka egentlig om? Hvorfor tror du forfatteren har skrevet den?
- Har boka noe viktig å si deg, noe viktig å si til andre eller gir den deg noe å tenke på?
- Forteller boka noe om å være ung, eller sier noe som ungdom trenger/likes å lese om?
- Hva er bokas styrke? Hva er det beste ved boken?
- Hva er bokas svakhet? Hva irriterer deg?
- Bør andre lese boka?
- Bør boka nomineres til Uprisen?

BOKTIPS

I 2014 KOM DET UT MANGE GODE NORSKE UNGDOMSBØKER. HER ER TI BØKER SOM VI MENER ALLE SKOLEBIBLIOTEK BØR HA.

VINNEREN:

(Boken ALLE liker. For gutter (og jenter). Dystopi):

Sigbjørn Mostue

I morgen er alt mørkt

ÅRETS EVENTYR:

(For gutter (og jenter))

Johan B. Mjones

Blodspor i Klondike

ÅRETS MEST HJERTESKJÆRENDE:

Simon Stranger

De som ikke finnes

ÅRETS OPPFØLGERE:

Siri Pettersen

Råta (Ravneringene 2)

Lars Mæhle

Dødeboka (Landet under isen 2)

ÅRETS MORSOMSTE:

Arne Svingen

Primitive pungdyr

ÅRETS MEST ROMANTISKE:

Maja Lunde

Battle

ÅRETS FANTASY:

Lise Forfang Grimnes

Kaoshjerte

ÅRETS LETTLESTE:

(Thriller for gutter (og jenter))

Tor Arve Røsland

Snatch

ÅRETS DRAMA:

Ida Løkås

Pappa er et postkort

... men selvsagt bør dere kjøpe inn flere bøker. Les anmeldelsene i heftet og på nett og få ungdommenes egne anbefalinger.

KONTAKT

Prosjektleder: Bjarte Bakken

E-post: bjarte@foreningenles.no

FORENINGEN !LES

E-post: les@foreningenles.no

Telefon: 941 29 000

Adresse: Øvre Vollgate 15, 0158 OSLO

Nett: foreningenles.no

Facebook: [foreningen.les](https://www.facebook.com/foreningen.les)

Twitter: [@Foreningenles](https://twitter.com/Foreningenles)

Instagram: [foreningenles](https://www.instagram.com/foreningenles)

*Uprisen er et samarbeid mellom Foreningen !les,
Norsk Litteraturfestival og Fylkesbibliotek/Den
kulturelle skolesekken på fylkesnivå.*

Utgitt med støtte fra Kulturrådet

KULTURRÅDET

Arts Council
Norway

900 UNGDOMMER KAN IKKE TA FEIL!

VISSTE DU AT...

- ... Uprisen kåres hvert år?
- ... alle som går på ungdomsskolen kan anmelde bøker på uprisen.no?
- ... at din klasse kan bli anmelderklasse (søknadsfrist 20. mai hvert år)?
- ... 900 ungdommer er med og kårer Uprisen?
- ... at det er ungdom som bestemmer hvem som vinner?
- ... det ligger mange tusen anmeldelser skrevet av ungdom på uprisen.no?
- ... uprisen har egen facebookside du kan følge?

Foreningen
les